

Staré rody selské na Táborsku Roman Cikhart

Náš selský básník J. V. Sládek posteskl si v jedné ze svých básní, že "tři rody u nás platí jen – to otec, syn a děd. To je náš celý rodokmen, to kořen, strom a květ. A naše paměť nejde dál..." A skutečně v selských rodinách málokdy vědělo se něco již o pradědu, o starší historii rodu ani nemluvě. A přece jmenovaný již básník s oprávněnou pýchou napsal o selských rodech: "My starší jsme a budeme než rody knížecí!" Mnohé selské rody udržely svůj grunt přes všechnu nepřízeň dob po celé stovky let. Přes jejich střechy přeletěla léta béd, vojen, hladu, moru, požárů, ale po každé bouři přišly chvíle klidu a jasu, po bojích mír, z rumišť znovu zdvihaly se selské krovy, udupaná pole znovu kypřil pluh a opuštěných klečí ujal se po dědu otec, po něm syn, pak vnuk a pravnuk. Rodové pouto spojovalo řadu těch zapadlých, zapomenutých jmen, udržujíc jednotu citění a sílu tradice. Jednotlivci ukládali se do hrobu, ale rod žil dále.

Všude po naší vlasti ve starých vesnicích nacházíme jména starých rodů, jež hospodaří nepřetržitě na témž gruntě, na němž před staletími pevně zapustily kořeny. Je tomu tak i na našem Táborsku, kraji bohaté historie. Snad i ta historie selských rodů je u nás bohatší, než v jiných krajinách. Přítomná stať chce podati o tom něco dokladů.

Ves Balkova Lhota má jméno po rodu Balkův, který byl usazen na staré tvrzi rodu Kršňáků, kde nyní hospodaří od r. 1853 rod Novotných (čp. 6). Roku 1612 připomíná se tu Matěj Balek Hostišovský, snad odtud tak zvaný, že pocházel z Hostišova u Votic; svědčil toho roku ve sporu Kašpara Kaplíře ze Sulevic s Matějem Kypťou, svobodníkem v Červeném Újezdě. Synové jeho prodali sice dotčený grunt obci města Tábora, ale žili ve vsi dále; jeden z nich, Jan Balek, usadil se v sousedním Radkově, kde jmenuje se již roku 1616. Na gruntě čp. 11 v Radkově hospodaří potomstvo posud. Ve Lhotě roku 1674 hospodařil na gruntě kršňakovském již opět Matěj Balek. Zachovalo se i staré svědectví z roku 1704, podle něhož tehdy Balkové žili již ve vsi "nechybí od třech set let". Výpověď učinil tehdy 80letý Balek, jehož děd dosáhl 110 let stáří a praděd již také ve Lhotě zůstával.

Rod Baršův v Hůrce (u Jistebnice) usadil se na gruntě, kde posud hospodaří, již roku 1629, kdy podle gruntovní knihy panství jistebnického ujal grunt Matěj Bareš. Před tím hospodařili na témž gruntě Jiří Novák a od roku 1595 Václav Piskač.

O rodu Bělohlavův ze Skalice máme zprávu již ze 16. století. Podle letopisů soběslavského primátora Řehoře Smrčky roku 1598 dne 25. června pan Mikuláš Smrčka ze Mnichu v Soběslavi, když se lidé před domem radničním shlukli, z ručnice vystřelil a poddaného soběslavského Šimona Bělohlava ze vsi Skalice zastřelil. "Kterýž tu hned umřel".

Rod Benákův v Orlové (u Jistebnice) žil v této vsi rovněž již v 16. století. Před rokem 1593 hospodařil tu na gruntě Petr Benák, po jehož smrti dostal se grunt toho roku v sumě 125 kop Janu Holému. Roku 1636 pak ujal jej zase Vít Benák. Rod tu žije posud.

Starý je také rod Bendův v Borotíně. Urbář z roku 1638 zaznamenává Jana Bendu na spálené chalupě. Je to snad týž Jan Benda, který roku 1606 prodal grunt Šimonu Bouchalovi za 30 kop. Z rodu toho pocházel Jan Benda, profesor na hospodářském učilišti v Liebwerdě.

Lhota Slunečkova pod Chotovinami obdržela nové jméno /Lhota Beranova/ po rodu Beranův. Roku 1654 uvádí se tu Matěj Beran, hospodařící na 45 str. polí, z čehož však bylo 12 str. za třicetileté války zpustlých. Luk bylo na 2 vozy sena. Roku 1718 jmenuje se na gruntě Vavřinec Beran. Rod rozešel se pak do okolí.

V Sedlečku u Chotovin jmenuje se roku 1675 Jan Bervida, syn po zemřelém Janu Bervidovi. Pavel přiženil se roku 1679 k dceři Oldřicha Borkovce v Radkově, kde rod hospodaří na čp. 6 posud.

Rod Bicanův, na Táborsku rozšířený, jmenuje se již r. 1695 v Řevnově, kde jedna větev držela býv. panskou hospodu (čp. 13) v letech 1788 až 1911.

Rod Broučkův dal nové jméno vsi Lhotě Lhavé či Drmolově, v níž hospodařil na čp. 2. Již roku 1654 uvádí se tu z téhož rodu Alžběta Broučková, 1657 Adam Brouček. Ve statku pietně chovány byly dvě lavice asi 350 let staré.

V Prudicích na Mladovožicku hospodaří posud bývalý svobodnický rod Čenkův. První zprávu o něm mám z roku 1543, kdy dědiník Jan Čeněk postoupil půl poplužního dvoru a poustky Tourovské svým strýcům, bratřím Martinovi, Janovi, Václavovi a Mikulášovi. Na dvorci připomínají se potom roku 1590 Mikuláš, roku 1603 Václav, roku 1615 Jan (ze stejného dvoru platil 7 gr.), roku 1627 Petr, roku 1651 bratři Pavel a Jan na sídle Matěje Čenka, roku 1654 Matěj a Pavel, roku 1702 Jan, roku 1759 Mikuláš, roku 1789 František a Jan na svobodství již rozděleném (čp. 2 a 3). Rod rozešel se i do okolních vsí. Tak vyskytuje se roku 1654 Václav v Sudoměřicích, roku 1693 Pavel ve Slapech, roku 1789 pak Josef v Chlístově, Jan ve Zběšičkách, František c.k. pošt mistr ve Stupčicích, Bartoloměj v Bradáčově, Jan a Tomáš v Dolní Světlé, mimo to František roku 1765 jako svobodník na poštovském dvoře v Sudoměřicích. Jedna větev usadila se také dočasně na dvoře v Klokotech, který svobodník Pavel Čeněk koupil 15. července 1697 od tábořského měšťana Václava Šlechty za 540 zlatých (byl to dvůr, náležející kdysi augustiniánskému klášteru v Táboře). Po Pavlovi jmenuje se na témž dvoře Martin Čeněk s manželkou Rosinou, kteří jej postoupili roku 1738 synu Janovi a manželce jeho Anně v sumě 400 zlatých.

Z rodu Čiperů v Chlumě u Jistebnice jmenuje se v urbáři z roku 1638 Václav Čipera. Vedle pololetního úroku 1 kopy 3 gr. 3 a 1 denáru odváděl podle výkazu z roku 1667 po 1 říš. tolaru za peří a prach kněžně; měl totiž chovati pro kněžnu Lobkovicovou husy, povinnost převedena byla na stálý plat.

V Doubí u Soběslavě je starý rod Daňkův. V archivu tábořském je dvojí psaní (z 26. ledna a 28. října 1566) Kryštofa Srbického ze Zálezl, hetmana na Želči, k radě města Tábora o Petra Daňkova z Doubí, poddaného panství želečského, kterého Táborští vzali do vězení na zprávu hajných, že v lesích sekal. Táborští podávají (již 31. října

1566) zprávu ke komoře královské na stížnost téhož Petra; sekal prý dříví v Kuřích Hůrkách, aniž mohl dokázat, že by jeho les byl. Petr Daněk byl původně člověk svobodný (svobodník), avšak dvoreček svobodný prodal za 300 kop míš. panu Petru Vokovi z Rožmberka, který jej postoupil Matyáši Miletickému za mlýn na řece Lužnici.

Rod Drdův v Chrboníně jmenuje se již v době války třicetileté. Roku 1639 naklidil Pavel Drda 40 mandel žita, 7 mandel ječmene a 12 mandel ovsu, z čehož desátý mandel měl dáti na vychování armády. Z roku 1646 máme zprávu, že nepřítel v Chrboníně zapálil sedláky Šáru a Drdu, od čehož i řevrátíl vyhořel, "všeckno jim všudy shořelo, ani jim stébľa obilí mimo trochu ovsu, co ještě na poli byl, nezůstalo". Na Pavla Drdu má památku kostel ve Mlýnech, dva cínové svícny, na nichž nápis hlásá: Pawel Drda Richtář z Chrbonína do chrámu Páně Mlin S. Kateřinie dal v obiet 1686.

Z Táborska pochází také rozvětvený rod Duškův, osedlý na Jistebnicku. V urbáři tamního panství z roku 1638 jmenují se již dva nositelé tohoto jména, Jan Dušek, jenž ujal grunt zvaný Vávrovský po svém otci v sumě 150 kop a platil pololetního úroku 1 kopy 12 gr. 5 den., mimoto dával 3 džbery pšenice, 6 džb. žita, 3 džb. ječmene a 6 džb. ovsu a robotoval 1 den o žních, vedle něho pak uvádí se Jarolím, chalupník, platící 18 gr. i z mýta robotující 1 den v senoseči. Z Drahnětic přešel asi rod do Jistebnice, kde žil Matouš Dušek, "někdy dosti mocný souseď", jenž potom poustevničil u kostelíčka sv. Máří Magdaleny a roku 1675, jsa 70 let stár, byl nalezen v polích v Chotovinách mrtvý. Také v Makově usadila se jedna větev rodu. Z té pochází známý jihočeský umělec akad. sochař J. V. Dušek (nar. 8. června 1890). Také v Řevnově zakotvil tento rod, posud zde žijící, v 18. století již na dvou gruntech.

Velmi rozšířené jméno na Táborsku je Dvořák, ač tu nelze mysliti na společný původ. Dvořáky totiž byli nazýváni svobodní sedláci hospodařící na dvorci, z nějaké příčiny propuštění svou vrchností z poddanství. Jméno jim ovšem zůstalo, i když časem znova upadli v poddanství nebo zchudli a spadli mezi chalupníky. Na Táborsku nejstarší rod toho jména žije na statku čp. 12 v Náchodě, a to již od roku 1553. Původně osazen byl ve vsi Vesci severně od Tábora, dnes již zaniklé. Pan Václav Rašovec z Rašovic a na Vesci zakoupil pohledávku 130 kop za sumu 74 kop míš. a 2 džb. ovsu, když však neplatil a Dvořák, zakoupiv se mezitím v Náchodě, ocitl se v tísní, obrátili se rychtář a úředníci záduší táborského jakožto Dvořákova vrchnost (18. března 1553) na českou komoru a ta zase v této věci dopsala (22. května) Rašovci. Roku 1570 jmenuje se na gruntě Jan Dvořák, buď týž anebo jeho syn stejného jména. Roku 1612 prodán byl grunt Janovu synu Pavlovi, po němž se tu jmenuje 1651 Jan s manželkou Alžbětou, od roku 1663 Pavel (grunt měl tehdy 35 str. rolí), od 1719 Vavřinec a po něm zase Pavel, jehož potomstvo (nyní František Dvořák) hospodaří tu posud. - Ve Lhotě Zárbybnické (na nynějším čp. 15) žil rod Dvořáků také již před válkou třicetiletou. Roku 1617 prošacován byl grunt po nebožtíkovi Matěji Dvořákovi sirotku Martinovi v sumě 300 kop míš. Bylo to největší hospodářství ve vsi o 35 str. Roku 1675 jmenuje se na něm po Vítu Dvořákovi Jakub Dvořák, jenž byl konšelem. - V Radimovicích (Táborských) na bývalém popl. dvoře (nyní čp. 1) hospodařil již roku 1570 Jan Dvořák a po něm 1651 Bohuslav, 1675 Jakub, 1717 Václav, 1727 Jiří, 1745 Václav Dvořák, ale časem od gruntu oddělili se dnešní statky čp. 9, 10, na pozemcích tohoto pak vznikla další č. p. 11, 12. Mateřský grunt přešel později do rodu Bílých. - Rod Dvořáků v Dubu připomíná se v táborské černé knize již roku 1604.

Na Malšicku je rozšířeno jméno Hák, stejného stáří. V Libějicích již r. 1654 obdělával Pavel Hák 60 str. pozemků dobré žitné půdy, ale revisitační komise r. 1674 shledala při gruntě 21 str. pozemků pustých. Tehdy byl na statku Matěj Hák, později jiný téhož jména a nato syn jeho, opět Matěj. Statek přešel do jiných rukou, ale rod Hákův zůstal usazen i nadále v Libějicích.

V Radkově žije starý rod Halamův. Po válce třicetileté (1654) obhospodařoval tu Jan Halama 30 str., kdežto o 20 let později uvádí se tu Mikuláš Halama s 19 str., luk měl na 2 vozy sena a 1 str. pozemků ležel ladem. R. 1713 hospodařil tu již Václav Halama a roku 1775 Adam Halama, rychtář. Rod Hlouňův v Drahněticích usazen byl již v 16. století, kdy Matěj Hlouň prodal pole ve Višňovci pod zabitým Janu Maškovi, sousedu jistebnickému. Grunt po smrti Petra Hlouňe koupen byl roku 1600 od konšelův přísežných a dostal se v sumě 200 kop míš. Blažejí Hlouňovi, po němž jej ujal Petr Hlouň. Vedle jmenovaného Blažeje jmenuje se ve vsi ještě Mikuláš Hlouň, žijící po Janu Hlouňovi na chalupě, z níž platil vrchnosti pololetně 18 gr. (i z mýt) a robotoval 1 den v senoseči. Ve Rzavé u Chotovin jmenuje se již roku 1657 Jiří Hlubocký, po němž na gruntě následoval roku 1674 syn Václav. Rod hospodaří tu posud. Od něho patrně pocházejí i jiné větve toho rodu, usedlé v sousedních vesnicích. Starý je rod Holasův v Radkově. Podle revisitační zprávy z roku 1674 měl tu Mikuláš Holas největší statek o 48 str. polí s lukami na 4 vozy sena. V matrice jistebnické zapsán je r. 1684 jako rychtář. Vít Holas držel po r. 1654 polovici gruntu po Tomáši Rokosovi. Rod časem rozmnožil se ve vsi tak, že v majetku jeho byla popisná čísla 3, 8, 10, 12, 13, 14 a 17, vzniklá, jak hned patrné, dělením mateřského majetku.

Rod Huňáčkův ve Smrkově žil již také v době třicetileté války. V urbáři jistebnickém z r. 1638 již se připomíná. Platil tehdy pololetně vrchnosti 1 kopy úroku a odváděl 4 slepice; mimo to platil při sv. Havle za prach a peří z housera pro kněžnu 1/4 říš. tolaru. Velmi starý je také rod Chlaňův ve Svořízi. Jakub Chlaň prodal grunt roku 1593 Janu Váňovi za 300 kop, ale roku 1629 ujal jej Václav Chlaň. Roku 1638 připomíná se na něm Jan Chlaň; platil při sv. Jiří 34 gr., při sv. Havle 38 gr., a odváděl 4 džbery ovsu. V Borotíně domohl se blahobytu rod Chomoutův. Roku 1606 ujal Adam Chomout grunt v sumě 60 kop a skládal vejrunky (splátky) mateři Dorotě do roku 1609, kdy zemřela, načež podle odkazu jejího odváděl je záduší borotínskému. Roku 1638 byl grunt spálený, stejně jako grunt Štěpána Chomouta. Tento koupil jej od Jiřika Míkového za 50 kop míš., r. 1612 již doplacených, a pojal potom vdovu Kateřinu za manželku. <V Dražicích žije starý rod Chvalův (čp. 37). Původně slul grunt Zdeňkovský, po r. 1620 dostal jméno po novém držiteli. Náleželo k němu 62 str. R. 1651 držel jej Jan Chval. Dříve ještě uvádí se rod Chvalův v Náchodě (čp. 11), a to již roku 1587. Pustý grunt prodán byl r. 1636 Vítu Soukupovi, ale roku 1651 je na něm Vít Chval, 1666 prošacován byl Kryštofu Chvalovi, 1719 drží jej Pavel a 1787 Tomáš Chval. Příslušelo k němu 30. strychů.

Velmi rozvětvený rod na Táborsku, zvláště v krajině mladovožické, byli Jenšíkové. Jsou to potomci dvou vladyských, původně svobodnických rodin, jež se psaly po Ježově (Velkém) a Radvanově. Z onoho rodu připomínají se již r. 1543 Jan a Adam jako svobodníci. Adam Jenšík pak obdržel roku 1574 majestát na predikát a erb. Týž prodal roku 1581 dvůr v Noskově a koupil roku 1597 pozemky v Rašovicích. Rod dostal se v držení četných statků pozemských, zejména v Sedlečku, Svrabově, Daměnicích, Křtěnovicích, Malovicích, Bendově Záhoří, Lomné, Dědicích aj., většinou však potom upadli v chudobu, v níž odložili predikát. Druhý rod, stejného jména, ale jiného původu, datuje se od r. 1542, kdy bratři Jan, prokop, Martin, Matěj a Jakub Jenšíkové z Radvanova přijati byli do stavu rytířského. Ale ještě dříve (1539) připomíná se Jan Jenšík z Radvanova v bendově Záhoří; prodal toho roku 1 1/4 lánu dědiny ve Staré Vožici. Jedna větev záhořská dostala se na statek "U Čechotů" (čp. 1) v Janově, kde dosud hospodaří.

Rod Jiňův v Drahněticích hospodařil donedávna, nyní již jen v ženském pokolení. Již roku 1545 jmenuje se v této vsi Martin Jiňa a později Vít Jiňa; tento prodal kus "U Blažka" Janu Dědkovi. Grunt Jiňovský koupil potom (r. 1592) od nebožtíka Víta Jíni z Vorlejova Jiřík Šváb za 400 kop míš., ale r. 1638 již jest na něm opět Jiřík Jiňa. Vedle ročního úroku 2 kop 11 grošů 6 denárů sypal vrchnosti po 2 džb. pšenice a ječmene a po 4 džb. žita a ovsu a robotoval 1 den o senoseči. Roku 1672 ve zpovědním výkaze uvádí se v Drahněticích Barbara Jiňová jako nekatolička. Roku 1757 byl na témž gruntě Jiří Jiňa.

Na gruntě čp. 11 v Měšicích od polovice 16. století usazen je rod Jíšův, z nichž první připomíná se Martin. Býval to největší statek na díle táborském o 97 str. pozemků. Patřival k němu také rybník a dědina v Čabeli. Po válce třicetileté byl až do roku 1679 pustý.

V Borotíně již za války třicetileté žil rod Kavkův, zejména roku 1638 Martin a roku 1654 Matěj, chalupník. Téhož roku připomíná se také Václav Kavka (někdy psáno i Kafka) v Řepči. Tamže po něm (na gruntě čp. 2) jmenuje se o 20 let později Jan (syn?) a roku 1713 Jiří (vnuk?). Roku 1671 jmenuje se opět Jiří, buď týž anebo jeho syn stejného jména, od roku 1797 Jakub. Nynější hospodář František Kavka poctěn byl (1939) pamětním listem a kamennou deskou jako uznání za dlouholeté držení gruntu v jednom rodě.

Ve Vlastiboři již koncem 15. stol. žil rod Klepáčův. Držel ve vsi lán, z něhož platil vrchnosti pololetně 20 gr. Roku 1547 jmenuje se Václav Klepáč.

Stejného stáří je rod Klípův v Klenovicích. Již roku 1497 jmenuje se Vaněk Klépa z Klenovic. V polovici 16. století držel tu Jan Klépa půllán, z něhož platil vrchnosti pololetně 25 grošů.

V Orlově žije starý rod Kostrounův. Již roku 1609 ujal tento grunt, dříve Martina Chaby, Jan Kostroun. V době třicetileté války dávalo se z gruntu při sv. Havlu 51 gr., při sv. Jiří 40 gr., 4 slepice a 1 1/2 džb. ovsu. Roku 1757 jmenuje se na tomto gruntě Marek Kostroun.

V Borotíně v 17. století již se uvádí rod Králíkův. Nejstarší záznam zatím mám z roku 1662, kdy se v matrikách jistebnických jmenuje Jiřík Králík, mistr polní z ovčína borotínského. Jedna větev usazena je od r. 1740 na domě čp. 92; Řehoř Plavec pro sešlost věkem postoupil chalupu tu Václavu Králíkovi. Po něm ji ujal roku 1768 syn Josef, nato roku 1782 tohoto syn Martin, který věkem sešlý, postoupil grunt roku 1810 synu Matějovi, po kterém jej ujal podle zápisu z roku 1833 syn Josef.

Na farnosti borotínské je rozšířeno příjímí Kroužek. Pavel Kroužek z Borotína uveden je již roku 1658 v matrikách jistebnických. V Řevnově roku 1777 usazení byli Kroužkové již na čp. 2, 10, 15 a 25 a také jinde se rozrodili.

Rod Krchův, rovněž svobodnický, dal příjímí vsi Lomné Krchově na Mladovožicku. Již roku 1550 držel zdejší dvůr Matěj Krchův, roku 1603 Václav a roku 1628 Anna Krchová. Později dostali se Krchové i do Mostku (tam již roku 1603 Jiří Krch), Bendova Záhoří, Blanice, Horních Hrachovic, na mlýn v Osikovci aj.

Starého původu je také příjímí Křemen, vyskytující se na Táborsku na různých místech, ale svědčí, myslím, o společném původu. Nejstarší zprávy o rodu tomto máme ze Sedlečka u Chotovin, kde již roku 1550 držel Jindřich Křemen svobodný dvůr na místě Jiříka, otce svého, a Václava a Mikuláše, bratří svých. Roku 1603 jmenuje se tu Jakub a roku 1651 Martin Křemen. Svobodství se potom rozdělilo na tři (čp. 6, 7, 8) a drželi je roku 1789 Jan, Matěj a Václav. Na jednom z nich posud se říká "U Mikulášů" podle oblíbeného křestního jména držitelů. Jiná větev rodová držela svobodství v Záhoříčku u Nemyšle, kde se jmenují roku 1654 Mikuláš Křemen (1651 Martin Křemen) s bratrem Adamem, 1785 Jan a Pavel (tento na čp. 3, zemřel 1782), po něm Anna Křemenová. Také v Sodoměřicích měl rod Křemenův svobodství (čp. 12). Z větve, usazené v Prudicích, pocházel poslanec Adolf Křemen (+1939), jenž získal zbytkový statek v Německém Záhoří. Jan Křemen ze Záhoříčka (1788) býval starším svobodníkem.

Rod Kubartův v Choustníku je rovněž vzácného stáří. Býval svobodný. První zprávu o něm máme již z roku 1543, kdy Kubec Vrána vložil svobodný dvůr v Choustníku do desk zemských Janu Kubartovi. Roku 1615 platil Václav Kubart ze svého dvora v Choustníku 7 kop berně. Koncem 18. století mají tu Kubartové již dvojce svobodství (čp. 12, 22), jež se pak rozdělilo na tři. Říká se tu nyní u Brychů, u Hořejších a u Prostředních.

Rod Kubcův v Nehoníně zapsán je již v urbáři táborském z poloviny 16. století. Tehdy platil Kubec v Nehoníně z lánu 24 groše pololetně a z jiter 3 groše. Roku 1615 ujali grunt bratři Vít a Matěj Kubcové, roku 1636 Václav Kubec, ale jistebnický urbář z roku 1638 jmenuje tu Ondřeje Kubece s pololetním platem 36 gr. 2 denáty. Za peří a prach z housera pro kněžnu dávalo se z tohoto gruntu (roku 1667) při sv. Havle po 1/4 říš. tolaru. Roku 1757 jmenuje se na témž gruntě Jan Kubec, ale tehdy tu již žil rod na čp. 1 a 7. Nynější Lhota Pejšova jmenovala se v 16. století Lhotou Kubcovou (1557), patrně že tu týž rod byl usazen. Rod Kubcův usadil se také po rodině Jiříčků na Knížatech (čp. 22) u Paseky.

V Červeném (dříve i Velikém) Újezdě v Votic žil již na počátku 16. století předek rodu Kypťův, svobodník Matěj Kypť, jenž podle vkladu ze dne 16. července 1522 koupil od pana Jana Radimského ze Slavkova na Neustupově poplužní dvůr ve Velkém Újezdě, na kterém seděl, s poustkou pode vsí, dědinami, lukami, porostlinami, rybníčkem za 49 kop grošů praž. Roku 1612 měl Matěj Kypť, svobodník v Červeném Újezdě, spor s panem Kašparem

Kaplířem ze Sulevic na Neustupově. Roku 1679 oženil se Matěj Kypta (psán Kypet) z Červeného Újezda s dcerou slovatného pana Matěje Kopidlanského ze Lhoty Hnátovy, roku 1742 pak Matheus Kypta, rovněž svobodník z Červeného Újezda, s Kateřinou, vdovou po Jindřichu Procházkovi z Miličina. Z Újezda dostal se rod Kypců i do Střezimíře, kde se roku 1789 jmenuje svobodník František Kypta na hospodářství čp. 12, jakož i do Stupčic. Syn Jana Kypce odtudž přiznal se roku 1779 do Borotína a byl otcem slavného hudebního skladatele Jana Evangelisty Kypce.

Ke starým rodům náležejí také někdejší svobodníci Loudové (píší se také Laudové), pocházející z Červeného Újezda. Z této původní větve pocházel také kancelářský ve Smilkově Jakub Antonín Lauda, později usazený jako barvíř v Jistebnici, jehož vnukem byl "malíř Táborská", tolikrát zachycující svým štětcem práci selského lidu. Mistr Richard Lauda (+1929). "Nesmírně rád mám hemžení našeho rolnického lidu ve volné přírodě," praví ve svém vyznání. Jeden člen rodu újezdských Laudů zakoupil se roku 1760 v Ješeticích. Po roce 1800 přišel na statek nový majitel Chvátal, avšak matrikář psal ho dále Lauda, takže se zdá, jakoby rod Laudů v Ješeticích žil nepřetržitě dále. Na tuto okolnost ukázal archivář František Teplý. Jméno Louda bylo v Ješeticích již roku 1630, takže přece tu snad sluší hledati původní sídlo tohoto rodu. Mezi svobodníky požívali Loudové dobrého jména.

Ve Lhotce Kahlovické připomíná se roku 1652 grunt Lhotákův, jako jediný v této vísece. Z rodu toho zejména se tu připomínají roku 1686 Vilém (+1706) a jeho synové Michal a Ondřej (+1725), po roce 1700 Václav (+1721) atd. Současně připomínají se Lhotákové také v Bělči, Bzové, Dolních Koutech a Lhotce pod Řemičovem.

V téže krajině rozšířeno je také příjmi Mácha. V době války třicetileté žili již v Nehoníně, kde se jmenuje roku 1638 Václav Machů, roku 1667 již Mácha psaný. Platil vrchnosti jistebnické 33 grošů pololetního úroku a za peří a prach z housera pro kněžnu odváděl při sv. Havle 1/4 říš. tolaru. Měl také v nájmu jisté pozemky od Jistebnice, z nichž platil ročně 3 groše. Po něm jmenuje se v Nehoníně Jan s manželkou Kateřinou, kteří křtili roku 1671 syna Matěje. Tento Matěj mohl by býti totožný s Matějem Máchou, šenkýřem v Měšeticích (+1750), jenž byl pradědem slavného našeho básníka Karla Hynka Máchy, jehož otec Antonín narodil se v Měšeticích roku 1769.

V Jistebnici udrželo se staré příjmení Maděra, jež se tu vyskytuje již roku 1638, kdy Adam Maděra podle urbáře panství jistebnického platil ze své chalupy 3 groše pololetně a robotoval 2 dny o žních. Týž Adam Maděra jmenuje se již roku 1630 mezi konšely. Od této jistebnické větve pocházejí nepochybně Maděrové usedlí v okolí, na bývalém panství jistebnickém.

V Ostrém u Jistebnice žil před rokem 1619 Martin Malec a po něm (1638) jiný Martin, patrně syn. Tento platil z gruntu 1 kopy gr. pololetního úroku bez jiných povinností. Rod Malců přidržoval se houževnatě staré víry, takže ještě roku 1676 uvádí se Anna Malcová z Ostrého jako nekatolička. Na témž gruntě jmenuje se roku 1757 Václav Malec. Nyní na něm hospodaří rod Švábův.

Také grunt Máruv ve Stružnici přešel v naší době do nového rodu, Kubcův. Za války třicetileté žil tu Matěj Mára, po němž ujal se grunt syn Mikuláš. Podle urbáře z roku 1638 platil vrchnosti jistebnické z gruntu 21 gr. pololetně.

Rod Marešův vyskytuje se na Táborsku na několika místech, od sebe odlehlých, takže není snadno říci, jedná-li se tu o společný původ. Tak ve Smilových Horách hospodařil již roku 1690 na gruntě čp. 11 Jiří Mareš s manželkou Lidmilou a předal jej toho roku synu Pavlovi. Týž s manželkou Kateřinou měl pět dětí, z nichž předal statek svobodnický "Maršovský" zvaný, synu Jiřímu (1717), pozdějšímu rychtáři smilohorskému. Syn František odkázal roku 1814 grunt synu Františkovi a ten opět roku 1859 synu téhož jména. Po něm držel grunt Emanuel, jehož děti posud na gruntě hospodaří. O rodu Marešův v Hlasivě, hospodařícím na části rozděleného dvorce činí se zmínka ve smolné knize útrpného práva táborského již roku 1535 při vyznání jakéhos Špačka. – O rodu Maršův v Zahrádce dočítáme se v téže knize při roce 1609. Podle výkazu z roku 1675 hospodařil v téže vsi po Petru Maršovi na gruntě toho roku pohořalém Jan Mareš. Bylo k němu 64 str. pozemků, z toho 15 str. osetých, 8 str. úhorů, 34 str. lad a 7 str. porostlin. Ceněn byl (1719) za 300 kop.

V Plechově u Jistebnice přešel grunt Matějíčkův teprve za naší paměti sňatkem na nové držitele Turnovce. Na gruntě tom připomíná se od roku 1629 Mikuláš Eliášův, jenž jej t.r. ujal v sumě 120 kop, ale roku 1638 již Jakub Matějíčků. Platil vrchnosti pololetně 55 gr. úroků, odváděl 4 slepice a robotoval 1 den při orání, 1 den při žeti a 1/2 dne při sečení. Rod Nousekův v Náchodě (čp. 3) žil již v 16. století. Roku 1570 jmenuje se tu Jan Nousek. Roku 1651 byla na gruntě, který byl až do roku 1661 pustý, Alžběta Nouseková. Potom prořacován byl grunt roku 1661 Jiříku Bábovi v sumě 130 kop. Roku 1719 zapsán je na gruntě Jakub Bába, 1742 pak Jakub Nousek, patrně týž, protože ve starých zápisech jména gruntů se často přenášela. Podle dřívějších držitelů posud se ve vsi říká "U Bábů".

Jako všude, také na Táborsku je velmi rozšířeno jméno Novák, a to již i ve starších dobách. Podle jednoho výkladu znamenalo vždy sedláka, který se nově ve vsi buď nákupem nebo přiznáním usadil, podobně jako příjmi Novotný, přichází velmi rozšířené. V Řevnově přichází příjmi Novák již roku 1638. Podle jistebnického urbáře z téhož roku platilo se z gruntu Novákova pololetně 40 gr., mimo to se dávaly 2 slepice, 15 vajec a robotovalo se 5 dní o žních, ale ve zmíněném roce byl grunt pustý. V Nedvědicích u Soběslavě měl již před rokem 1502 Jíra Novák lán a Mikuláš Novák prodal roku 1621 svůj dvůr tu ve vsi obci města Soběslavě. V Křivošíně jmenuje se roku 1638 Martin Novák; platil vrchnosti pololetně 52 gr. a dával 4 slepice. Roku 1696 křivošínský šenkýř Václav Novák dozrává, že celému úřadu jistebnickému svými nadávkami krivdíl a prosí za odpuštění. Roku 1757 uvádí se Pavel Novák. Rod Nováků žil ve vsi na gruntě donedávna. Nyní hospodaří tu rod Malých.

V Chlumu na Jistebnicku udrželo se příjmi Paleček od dob třicetileté války. Roku 1636 ujal tu grunt Pavel Paleček v sumě 140 kop, ale již o dvě léta později zapsán na gruntě Jan Paleček s povinností platiti vrchnosti pololetně 46 gr. úroků. Jiných povinností neměl. Roku 1667 jmenuje se na témž gruntě Václav Paleček a roku 1757 František Paleček.

V Zahrádce u Tábora jsou staré rody Pavlišův a Pazourkův. Onen usadil se po roce 1690 na gruntě Kroupovském, k němuž mimo 88 str. pozemků patřily také 3 rybníčky. Statek řacován byl na 300 kop. Hospodařil tu Jakub Pavliš, po

němž, když roku 1754 zemřel, ujal grunt syn Jan, který již za života otce státek spravoval, ale teprve roku 1762 došlo k řádnému sepsání a rozdělení celé pozůstalosti. (Viz Jihočeský sborník historický, VII, 90). Zajímavé je, že v rodě chovalo se tehdy něco knih, totiž Život Krista pána, Malý zákon a Život všech svatých. Rod Pazourkův v Zahrádce jmenuje se již roku 1570. Roku 1651 byl tu Václav Pazourek, po něm (1675) Ondřej, 1719 Jan Pazourek (tehdy grunt ceněn na 350 kop) a od roku 1749 Josef. Ke gruntu patřily 4 rybníčky o 3 kopách násady. Rod Peclínovských (píší se i Pecinovští), kdysi na Mladovožicku hojně rozšířený, pochází od starého dědinického a později i vladyckého rodu Peclínovských z Peclínova na Benešovsku, jenž měl v erbu ruku s ramenem v lokti ohnutou s kladivem napřaženým v pěstí. První toho rodu ve zdejší krajině Václav Peclínovský z Peclínova seděl roku 1564 na Německém Záhoří, kteráž ves dostala se od potomstva roku 1571 v majetek pánů z Rožmberka. Později vyskytují se Peclínovští v Hošticích, Horních Hrachovicích, Osné, Bendově Záhoří, Červeném Újezdě a až donedávna v Muticích. V této vsi se jmenuje roku 1628 Martin, 1715 Antonín, 1729 zemřel Martin, 1746 uvádí se Jan, 1759 Tomáš. Větší majetek měli Peclínovští také v Křtěnovicích, kde Václav Martin Peclínovský přiznal po válce třicetileté poddané 2 sedláky a 1 chalupníka.

Pejšova Lhota dostala nynější své jméno od rodiny posud tu usedlé, z níž se tu jako první jmenuje roku 1652 Jiřík Pejša. Syn jeho Vojtěch jmenuje se roku 1675 v matrikách jistebnických, kde se také uvádí před ním roku 1671 Václav Pejša. Jako hospodář jmenuje se roku 1676 Martin Pejša s manželkou Dorotou, s níž křtil roku 1678 syna Matěje, potomního hospodáře. Toto jméno bylo v rodu zvláště oblíbeno. Roku 1724 zapsán na statku Matěj, 1757 opět se jmenuje Matěj Pejša. Naposledy jmenoval se tak otec nynějšího majitele statku Rudolfa Pejši, za něhož statek rozmnožen přikoupením polností od statku v Kamenné Lhotě a přestavěn, při čemž se přišlo na zlaté a stříbrné peníze (1920). Je možno, že Pejšové přišli do Lhoty ze sousedního Borotína, kde se již roku 1647 připomíná Václav Pejša. Rod odvozuje svůj původ ze Sedlčan, a to od Pěši ze Sedlčan, písaře táborského, jemuž pan Oldřich z Rožmberka za zrádné služby postoupil louku u Sedlčan a 2 kopy platu ve vsi Třemešné. Když však provinění jeho vyšlo najevo, byl zrádný písař od Tábořských utracen. Rod Pejšů založil svou rodovou obec a shromáždil cenný materiál rodový, jenž byl i předmětem vědeckého prozkoumání dr. V. Forsterem a Jindřichem Valšíkem.

Starý je také rod Petráňův v Hůrce. Již roku 1558 jmenuje se tu Jan Petráň, který toho roku koupil pole ve Višňovci pod zabítkou a průhoně od Jana Maška, souseda jistebnického. Od Mikuláše Petráně koupil grunt Václav Dvořák za 245 kop, ale od roku 1631 hospodařil na něm již zase Jan Petráň. Roku 1757 byl tu Jiří Petráň. Z rodu Petráňů pochází spisovatelka Jiřina Mitrovická (vlastním jménem Marie Petráňová).

Rod Plachých v Zárybnické Lhotě uvádí se od počátku 17. století. Roku 1604 vyslýchán byl útrpným právem v Táboře Jan šenkýř z Bělé za Chýnovem a vyznal, že jeho tři tovaryši "pobrali ve Lhotě Plachému v noci před svatou Kateřinou plátna čtyři trouby, bílýho atamínu půl sedma lokte" i jiné věci. Roku 1612 prodán byl grunt Plachovský (nyní čp. 12) po zemřelém Janu Plachém za 150 kop míš. Matěji Vidourkovi, jenž nazývá se potom v zápisech Vidourek jinak Plachý. Roku 1629 ujal grunt Jan Plachý v sumě 60 kop. Po Evě Plaché uvádí se na gruntě (1675) Jan Plachý. Měl 30 strychů rolí, z toho 10 strychů ladem a 2 strychy porostlin.

Rod Plívův udržel se na gruntě v Náchodě posud. Na gruntě nyní čp. 9 již roku 1547 jmenuje se Pleva, což jest nejstarší známé příjmení náchodské. Po Jeronymu Plívovi v sumě 316 kop. Roku 1651 je na něm Anna Plívová, 1666 ujal jej Martin Plíva, ale roku 1674 postoupil jej Pavlu Plívovi. Po roce 1719 hospodařil na něm Václav Plíva. Ke gruntu patřilo 30 strychů pozemků, z čehož bylo 5 strychů ladem a 4 strychy porostlin.

Staré zprávy máme také o rodu Podzimekův ve Stružinci. Koncem XVI. století držel grunt ve Stružinci Jiří Podzimek, po němž koupil jej roku 1590 Josef Podzimek v sumě 160 kop. Platilo se z něho vrchnosti pololetně 33 grošů beze všech jiných povinností, tedy i bez roboty. Roku 1757 je na gruntě Jan Podzimek.

V Radeníně již za války třicetileté usazeny byly rody Proškův a Příplatův. Tak roku 1640 dal Prošek na zaplacení artilerii Jeho Milosti Císařské za dva měsíce napařád zběhlé 10 zlatých rýnských, Příplata 10 zlatých 30 krejcarů a podle nového rozvržení opět měl dáti onen 20, tento 11 zlatých rýnských. Následujícího roku odvésti měli pro regiment Piccolominský Prošek 4 zlaté 40 krejcarů a tele za 2 zlaté 20 krejcarů, Příplata 6 zlatých. Přitom oba museli si vydlužiti obilí k jarnímu setí od své vrchnosti a to Prošek 1 2/4 strychu, Příplata 2 strychy ovsu.

V Libějicích po válce třicetileté (1654) jmenuje se Vít Rejthar, jehož potomstvo dosud tu žije. Měl 60 strychů rolí, z toho osetých 8 strychů, a choval v hospodářství 2 krávy, 2 voly, 2 jalovice a svini. Z gruntu Rejtharova zaknihována roku 1726 povinnost pololetního úroku 55 krejcarů, kromě toho 3 strychy, 1 větel 1/4 ovsu a 30 měr pšenice, což zmíněno úpravou z roku 1777 tak, že měl Matěj Rejthar platiti 42 zlatých 5 krejcarů 5 denárů daní, týdně 3 dny s potahem robotovati mimo 2 dny roboty pěší v létě. Po zmíněném Vítu Rejtharovi, jenž byl na zpustlém gruntě nově usazen, ujal grunt v sumě 100 kop grošů Matouš Rejthar, po němž se tu jmenuje Ondřej, jenž odkázal statek roku 1770 synu Václavovi.

V Klokotech jako nejstarší rod se udrželi Říhové. Roku 1570 již se tu jmenují jako usedlé Bára Říhová na gruntě a Lída Říhová na chalupě. Bára prodala toho roku chalupy (tj. chalupu, tohoto jména bylo užíváno v množném tvaru), kteréž měla od Vinaře, i s polem za chalupou Šimonovi, synu Lesákovu. Roku 1572 Jan na Říhovu odprodal v sobotu po Božím Těle část dědiny orné od gruntu svého Havlu Vojtovi za 24 kopy. Roku 1612 prodán byl grunt někdy Jana Říhy Tomášovi, sirotku Tomášovu, a to se 4 klisnami, 5 dojnými kravami, 3 sviněmi, vozem, pluhem, branami atd. Podle jednoho zápisu našel jsem jméno Říhův v Klokotech již roku 1546, roku 1567 Šimona Říhu. Pavel Říha z Klokot, sládek, koupil od obce Tábořské roku 1617 obecní sladovnu, ležící při řece, za 400 kop. Roku 1785 je na chalupě čp. 32 Jakub Říha, koupiv ji za 90 kop. Od roku 1841 držel ji syn Jakub, z jehož synů byl František farářem v Myšenci, Jan učitelem v Protivíně, Karel okresním soudcem v Pelhřimově, Václav děkanem v Kosmonosích. Nakonec sešli se všichni tito bratři na poetickém hřbitově klokotském.

K nejstarším rodům na Táborsku náleží beze sporu rod Samcův. Již ve výpisu vřítém do urbáře tábořského a pocházejícím z konce 15. století připomíná se Samec v Drhovicích a praví se o něm, že "má službu i s koněm". Na největším gruntě drhovickém (čp. 20) jmenuje se roku 1542 Dorota Samcová se syny Mikulášem a Jeronýmem, roku 1570 Mikuláš Samec. Roku 1617 po smrti Mikuláše Samce prodán byl grunt o 2 lánech synu Ondřejovi za 500 kop, roku 1638 prošacován a prodán Jakubu Samcovi za 350 kop, neboť "všecko stavení popáleno jest". Roku 1679 ujal grunt Ondřej Samec (1676 připomíná se jako konšel v Drhovicích) v sumě 200 kop, 1719 je na gruntě Martin Samec, 1748 ujal jej syn Matouš, 1789 jmenuje se na něm Jan Samec. – Druhý grunt Samcův v téže vsi (čp. 19), zvaný dříve Smrčkovský a Zemanovský, byl v letech 1636 a 1674 pustý. Roku 1719 ujal jej Václav Samec, v druhé polovině 18. století hospodařil na něm Martin Samec. – Také v Zahrádce usazen byl rod Samcův již před válkou třicetiletou. Roku 1543 Jan Samec ze Zahrádky učinil smlouvu se synem svým Janem, měšťanem tábořským, o společné užívání rybníčku Budinovského. Podle urbáře tábořského z polovice 16. století platil Samec v Zahrádce z rybníčku, kterým zatopil břehy panské (tj. obce tábořské), 5 denárů. Od roku 1748 jmenuje se na gruntě Vit Samec.

V Křivošíně vyskytuje se již roku 1676 (v matrice jistebnické) příjmi Soldát. Jan Soldát koupil roku 1768 od vrchnosti jistebnické hospodu v téže vsi čp. 1. Rod potom rozšířil se i po okolí.

V Dražicích je starý rod Svačinův, z něhož se tu jmenuje již roku 1675 Václav Svačina. Roku 1789 je v téže vsi Matouš Svačina na gruntě a Vojtěch Svačina na chalupě.

Ve Zvěroticích u Soběslavě od 17. století vyskytuje se rod Šárkův. Kašpar Šárka odtudž koupil si roku 1611 dům v Táboře. Roku 1636 obdarován byl obcí soběslavskou jakožto svou vrchností Jakub Šárka, sousem ve Zvěroticích, aby on i dědicové jeho volně statečkem svým mocně vládnouti, rozkazovati a komu by se koliv líbilo, jej dáti neb kšaftem odkázati mohl.

V téže vsi je také starý rod Šerých, který se tu připomíná již roku 1552. Roku 1579 čteme jméno Jana Šerého v Dražicích. 1651 byl tu Jakub Šerý, 1789 Pavel Šerý. V 18. století byl grunt Šerých největším statkem ve vsi o 95 strychů rolí, oceňovaný tehdy na 230 kop.

Ve Zvěroticích u Soběslavě od 17. století vyskytuje se rod Šárkův. Kašpar Šárka odtudž koupil si roku 1611 dům v Táboře. Roku 1636 obdarován byl obcí soběslavskou jakožto svou vrchností Jakub Šárka, sousem ve Zvěroticích, aby on i dědicové jeho volně statečkem svým mocně vládnouti, rozkazovati a komu by se koliv líbilo, jej dáti neb kšaftem odkázati mohl.

Rod Šimákův ve Svrabově vyskytuje se před rokem 1590. Původní grunt míval 107 strychů rolí a byl šacován za 450 kop. Roku 1651 jmenuje se Jan Šimák, 1675 po Matějovi Šimákovi Jan, roku 1719 Adam. Za tohoto měl grunt 95 strychů rolí, z toho ladem 10 strychů, porostlin 2 strychy, luk na 7 ½ vozu sena a 2 ½ vozu otavy. Na gruntu Veřtatovském uvádí se tehdy Pavel Šimák. Také rod Šimákův rozšířil se i do okolních vsí. Tak v Nasavrkách roku 1719 hospodařil Jakub Šimák, maje 38 strychů rolí a rybník na 30 kusů násady. Z této větve pocházel univ. profesor dr. J. V. Šimák, známý vlastivědný badatel.

Rod Šmejkalův v Drahněticích jmenuje se již v urbáři panství jistebnického z roku 1638, kdy Jan Šmejkal, držící po Pavlu Šmejkalovi grunt v Drahněticích, prodal jej Janovi, synu Blažeje, rychtáře drahnětického. V gruntovních knihách vyskytuje se toto příjmi ještě dříve. Roku 1619 koupil totiž Václav Šmejkal grunt Řehoře Drobného v téže vsi. – V Pejšově Lhotě jmenuje se rod Šmejkalův poprvé roku 1659, kdy se čte v matrikách jistebnických Jíra Šmejkal ze Lhoty Očenáškovy, jak se dříve tato víska jmenovala. Roku 1675 podle zápisu týchž matrik svědčil Václav Šmejkal při svatbě Vojtěcha Pejši.

Již v polovině 16. století připomíná se v Padařově rod Švábův, když Jíra Šváb byl rukojmím smlouvy mezi syny Jakubovými v téže vsi. Roku 1620 ujímá grunt od vrchnosti v sumě 180 kop Ondřej Šváb. Na druhém gruntě Švábovském, roku 1605 Jana Švába, vyskytuje se Dobiáš Šváb, jenž ujal grunt po otci, přikoupil i polovici bratra Ondřeje. Platil vrchnosti 48 grošů, kdežto Matěj Šváb platil 1 kopu 26 grošů 1 denár. Roku 1757 jmenuje se tu Martin Šváb. Statek Švábovský, lidově "Švábovna" zvaný, ujal roku 1855 Alfons Šťastný, zakladatel strany agrární, jenž tu vydával "Selské noviny".

V Holýšově na Mladovožicku (čp. 13) uvádí se již roku 1678 Václav Švec, po němž následoval roku 1710 syn Jan, 1734 tohoto syn Václav a 1777 Václavův syn Jan. Rod hospodařil na statku posud (od roku 1914 František Švec) a byl vyznamenán čestným diplomem a kamenným štítem za dlouholeté držení gruntu.

Ve Zbelitově u Jistebnice jmenuje se již v starém urbáři tábořském z polovice 16. století Jan Tomášků, platící pololetně 48 grošů úroku. Byl to předek rodu Tomášů, z něhož se tu jmenuje roku 1638 Václav a roku 1757 Jan Tomáš.

Na gruntě někdy Drmelově a Tomanově v Pikově (čp. 6) připomíná se roku 1675 Pavel Tomeček, jehož rod posud statek drží. Ke gruntu patřilo tehdy 16 strychů 2 věrtele 2 měřičky pozemků a luk na 6 vozů; zapsán byl v 10 kopách. Platilo se z něho při sv. Jiří 33 gr. 2 den., při svatém Havle 53 gr., 4 den. Roku 1742 zemřel Pavel Tomeček, načež od roku 1744 hospodařil na gruntě syn Matěj, po něm pak 10 let vdova Kateřina. Roku 1783 odevzdán byl grunt synu Janovi (+1817), který roku 1813 "jsouc již stářím obtížný" postoupil grunt synu Františkovi (+1849). Po tomto převzal jej syn téhož jména (+1880) a nato syn Jan (+1888), záhy zemřelý. Vdova jeho Marie, roz. Tolingerová provdala se za Antonína Kačírka (+1933) s nímž hospodařila, dokud nepřevzal statek mladší syn Janův Karel, nynější hospodář.

Ves Hrušová Lhota na Soběslavsku nazývala se i Lhotou Trubačovou. Jméno dostala od rodiny Trubačův, ve vsi usedlé. Jmenuje se tam již roku 1595, kdy Jan Holcův z Třebějic vybral Trubačovi ve Lhotě včely a stavení zapálil, za kteréžto provinění ztrestán byl při právu tábořském mečem.

Grunt Tučkův v Božejovicích převzal od tehána Jana Tučka Jiřík Tuček v sumě 170 kop, ale pak “nad Bohem a vrchností svou se zapomenul grunthu pustého zanechal”, pročež roku 1636 prošacován byl prázdný a pustý grunt Jakubu Volákovi, který potom také se psal Tuček.

V Libějovicích vyskytuje se rod Tupých také již v 17. století. Po válce třicetileté jmenuje se tu Urban Tupý na statku o 60 strychů, z nichž však jen 10 strychů oséval.

Staré je také příjmi Uhlířův ve Stoklasné Lhotě. Připomíná se tu již roku 1675 Martin Uhlíř, jenž měl 42 strychů rolí a na 2 vozy luk. Roku 1713 byl na témž statku Adam a roku 1773 Václav Uhlíř.

Rod Vackův v Brtci jmenuje se již v urbáři táborském z pol. 16. stol., kdy Vacek v téže vsi platil ze dvou lánů 1 kopu 4 groše. Na počátku 17. století držel grunt Jakub Vacek a platil z něho vrchnosti jistebnické (1638) při sv. Jiří 1 kopu 2 groše, při sv. Havle 1 kopu 9 grošů a dával 8 džberů ovsa.

Rod Vachův v Orlově žil již také v 17. století. Po Mikuláši Vachovi ujal grunt Matěj a dával z něho při sv. Jiří 40 grošů, při sv. Havle 43 grošů kromě 4 slepic a 1 ½ džberu ovsa. Roku 1757 hospodaří na témž gruntě Jan Vach.

V Náchodě připomíná se již od 16. století rod Vardův, hospodařící na dnešním čp. 10. Roku 1570 byl na něm Jan Varda, roku 1620 prodal jej Jan Varda za 172 kop Václavu Plívovi. Za války třicetileté až do roku 1636 byl grunt pustý a jako takový koupil jej roku 1628 Jiří Krejčí, svobodník z Hořejších Hrachovic. Roku 1651 je na gruntě již zase Jiří Varda, roku 1666 ujal jej Václav Varda, po roce 1719 jmenuje se na něm Jan Šimák. Ke gruntu patřovalo 20 strychů rolí, z toho 2 strychy lad a 3 strychy porostlin, mimo to luk na 2 vozy sena.

Ve Vlastiboři již koncem 15. století žil rod Vaštův, rozšířený i do jiných vesnic na Soběslavsku. Držel 2 lány pozemků, z nichž platil vrchnosti pololetně 50 grošů. V Debrnici žil rod Vaštův, již v polovici 16. století tam jmenovaný, do nedávna.

Ve Svořízi je staré příjmi Vavřík. Grunt někdy Jakuba Sedláčka v téže vsi ujal roku 1613 Mikuláš Vavřík, po němž se tu jmenuje Jan Vavřík. Platil (1638) vrchnosti při sv. Jiří 34 groše, při sv. Havle 38 grošů a dával 4 džbery ovsa.

Rod Vondruškův v Šebířově (čp. 3) náleží k oněm rodům, jichž přichylnost k rodné půdě odměněna byla (1941) vyznamenáním Zemědělské rady: pamětním listem a kamenným štítem. Jan Vondruška jmenuje se roku 1692 na usedlosti někdy Adama Šťastky. Po něm ujal grunt roku 1715 syn Jakub a již roku 1728 tohoto syn Tomáš. Nynějším držitelem statku je Václav Vondruška.

V Ostrém (dříve Vostrém) je zajisté nejstarší rod Vostřákův, který snad má jméno po vsi. Roku 1638 jmenuje tu urbář panství jistebnického Mikuláš Vostřák, jenž podle něho měl platit vrchnosti pololetně 1 kopu 2 groše 2 denáry a mimo to za peří a prach kněžně 22 groše 3 denáry. Roku 1757 je na témž gruntě Jakub Vostřák.

Rod Voštův vyskytuje se na Tábořsku v četných odnožích. V Nasavrkách (čp. 6) jmenuje se roku 1651 Václav Vošta, po němž roku 1675 držel grunt Mikuláš Vošta. Roku 1748 byl pustý. V Zárybnické Lhotě před rokem 1680 jmenuje se Pecháček jinak Vošta. Odtud dostal se rod do Drhovic. Roku 1721 kvitují Jakuba Dvořáka na gruntě Pecháčkovském v Zárybnické Lhotě Jakub Vošta a Matěj Novák z Dražic a Martin Vošta z Drhovic. Roku 1719 ujala chalupu v téže vsi (čp. 10) Voršila Voštová. Z tohoto rodu pocházel ušlechtilý kněz P. František Vošta, děkan v Opařanech.

V Čekanovicích hospodaří na statku čp. 27 od roku 1726 rod Voráčkův, ale ve vsi se připomíná již roku 1678, kdy v matrice tábořské je zapsán Ondřej Voráček z Čekanic. Rod se záhy ve vsi rozrodil, takže roku 1788 hospodařili tu již čtyři nositelé tohoto jména: na původním gruntě Vojtěch, na čp. 9 Tomáš, na čp. 20 Martin a na čp. 25 Jan Voráček.

Rod Vozkův v Borotíně zaznamenává urbář panství jistebnického roku 1638. tehdy se tu jmenuje Václav Vozka. Platil vrchnosti pololetně 32 grošů, dával 3 slepice, 20 vajec a robotoval 6 dní o žních a 1 ½ dne v senoseči. Roku 1654 podle berní role byl grunt jeho pustý. Roku 1757 jmenuje se tu Jiří Vozka.

Rod Vrkočův v Želči (čp. 70) hospodaří již tři století. Roku 1653 jmenuje se v berní roli Ondřej Vrkoč, jenž obhospodařoval 50 strychů polí. Celý statek mival 1 ½ lánů a byl (roku 1714) odhadován na 200 kop. Roku 1795 je zapsána robotní povinnost na gruntě týdně 3 dny roboty potažité a od sv. Jana do sv. Václava 26 dní roboty pěší.

Roku 1809 došlo k rozdělení statku mezi dva bratry, avšak pobočná linie rodu vymřela roku 1890. Zajímavé je, že rod Zadákův vyskytuje se v Lažanech u Chýnova i v Lažanech u Miličína. V oně vsi zapsán je již v urbáři tábořském z polovice 16. století, kdy Zadák z Lažan platil vrchnosti 38 grošů. V Lažanech miličinských čteme toto příjmení roku 1653. K těmto snad patří vyznání jakéhos Kohouta na útrpném právu v Táboře, na němž vyznal, že se svými společníky “pobrali šaty s plotu v Lažanech Zadákovi”.

Rod Zdeňkův ve Zhoři u Mladé Vožice žil již také v 17. století. Roku 1689 zemřel podle zápisu matriky novoveské Matěj Zdeněk ze Zhoře a již roku následujícího provdala se jeho vdova znova za rytíře Tomáše Jenšika z Radvanova. Ve Skalici jmenuje se v 16. století rod Zevlův. Roku 1541 Pavel Zevl směnil svůj grunt s Martinem Barešem z Klenovic.

Rod Zvárův v Pikově čte se v urbáři jistebnickém z r. 1638, kdy odváděl vrchnosti pololetně 30 grošů, mimo to dával 2 slepice. Roku 1654 jmenuje se tu Václav Zvára, roku 1676 Lukáš Zvára, roku 1757 hospodařil na gruntě Pavel Zvára. Nynějším držitelem statku po otci Karlovi je Karel Zvára.

Jména některých starých rodů vytratila se z našich osad teprve za naší doby. Tak v Broučkově Lhotě po rodu Broučků hospodaří nyní rod Pouzarův, v sousední Jeničkově Lhotě vymřel starý svobodnický rod Sedloňův a rovněž vymizel rod Jeničkův, který dal vsi dnešní jméno, kdežto rody Berkův, Míkův, Poláneckých, Tichých a Volfův udržely se ve vsi posud po dobu více než dvou století. Ve Stružinci na bývalém gruntě Márově, jež za války třicetileté držel po otci Matěji Mikuláš Mára, usazen je nyní rod Kubcův a na gruntě Hronově, na němž současně se připomíná Řiha Hron, rod Kolářův. V Ostrém po starém rodu Malcův hospodaří nyní rod Švábův. V Plechově přešel starý grunt Matějíčkův sňatkem na nový rod Turnovcův. V Křivošíně u Novákův, rovněž již v 17. století připomínaných, usadil se rod Malých, ve Zbelitově rod Novákův (roku 1638 Petr Novák) vystřídal rod Hruškův. V

téže vsi již roku 1580 jmenuje se rod Kadařův. Roku 1588 Jan Kadař prodal pole k Chlumu Martinu Vončatovi z Vratkova, úředníku na Jistebnici. Rod Kadařův udržel se na gruntě až do našich dnů, vystřídán rodem Hronův. Také starý rod Jiňův v Drahněticích hospodařil až do naší paměti. Sňatkem dostal se statek do rodu Kálalův. Ve Zvěstoníně rovněž teprve za naší doby zmizelo přijímá Novák na gruntě někdy Panovském.

Paměť některých starých rodin udržela se v našich dědinách pojmenováním usedlosti "po chalupě" či "po doškách". Jméno takové udržuje se houževnatě, někdy i k mrzutosti ješitného majitele, i když majetek několikrát přešel do jiných rukou.

Dokladem budiž nám Řepeč. Některá jména, která se v této vsi vyskytují již roku 1654, udržela se na gruntech, i když změnilo majitele. Tak se říká v čp. 6 u Makušků (roku 1654 Jan Makuška), v čp. 10 u Šimradů (1654 Jan Šimrad), rovněž se tu udržela pojmenování u Mlejnků (1654 Václav Mlejnek), u Kosovců (1654 Matěj Kosovec), u Kabourků (1654 Michal Kabourek), u Dolejších (1654 Matěj Dolejší) atd. Jen dva rody, Kavkův na čp. 2 a Samcův na čp. 25, udržely se od téže doby na svém gruntě posud.

V Radkově říkájí v čp. 2 u Marků, ježto tu hospodařili roku 1654 Ondřej a 1674 Jíra Marek, v čp. 6 u Hlubockých podle dřívějších držitelů (roku 1713 Matěj Hlubocký), v čp. 8 u Holasů (1775 Josef Holas), v čp. 9 u Berků (1848 Jan Berka), v čp. 16 u Joklů (1775 Martin Jokl), v čp. 21 u Simandlů (1748 Ondřej Simandl), v čp. 22 u Příbylů (1785 Jan Příbyl), v čp. 28 u Halamů (1654 Jan, 1674 Mikuláš Halama atd.), v čp. 31 u hořejších Novotných, ježto tato usedlost oddělena byla roku 1838 od gruntu čp. 1, na němž již roku 1674 jmenuje se Václav Novotný. Podobné doklady našli bychom téměř v každé vsi.

Podaný výčet starých rodů, omezený jen na rody již v 16. a 17. století připomínané, nijak nevyčerpává plně soupis starých rodů. Chce býti spíše jen ukázkou, kolik rodů pevně zapustilo kořeny v půdě táborského kraje. Svědčí to o úzkém vztahu člověka k půdě, od níž se neodlučoval ani v dobách nejtrudnějších. V sutinách starého stavení budoval nový domov, udupanou půdou znova vedl pluh. Veliká populace dřívějších dob dávala záruku, že grunt nevypadne z držení rodu. Jestliže přece v rodové posloupnosti najdeme pojednou vsunuto cizí jméno, vyskytuje se obyčejně jen v případech, že dědic gruntu "neměl let" a vrchnost dočasně usadila na grunt jiného hospodáře, aby nepřišla o výnos z něho, nebo se jedná o otčima, s nímž pozůstala vdova spravovala statek do té doby, než by skutečný dědic jeho "došel let".

A tak rodový majetek, rodinná tradice i láska k rodné půdě, k "dědictví otců", přenášely se i na potomky, kteří zase vzdělávali půdu, kde předkové orali, seli a sklízeli a jež byla skropena nejen potem, ale často i krví jejich ...

Nová doba vzbudila zájem o rodopis selských rodů, dříve úplně opomíjený, jak k tomu nabádal Antonín Švehla: "Všichni na světě máme stejně staré rodokmeny – všichni z nás měli své otce a ti zase předky další. Dopátráme-li se jich, zdůrazníme tím také své 'selské šlechtictví', které není o nic méně úctyhodné, než erby knížat a králů".

Pěkný návod, jak může každý určit svůj rod a původ podal populární formou Dr. Ignác Horníček (Kniha o rodopisu, Vyškov 1939). V úvodu píše: "Jak je to smutné, ba až nedůstojné, když máme rodokmeny zvířat, a nevíme, jak se náš děd jmenoval. Co můžeme čekati od svých potomků, když budou míti k nám takovou úctu a zájem, jaký my máme k svým předkům?! Zapadneme v moře nepaměti, a nikdo nebude vědět, že jsme žili" ...

Literárně je posud zpracováno málo, ač staré gruntovní knihy, urbáře, role, katastry, náboženské a sirotčí výkazy, robotní seznamy, urbaniální smlouvy, účty kontribučních fondů atd., zejména pak ovšem zápisy matrik narozených, oddaných a zemřelých podávají nepřehledné množství materiálu. Pokud jde o Tábořsko, vedle drobných statí podepsaného pisatele (v "Českém jihu", "Jihočeském sborníku historickém", "Kraji kalicha", Sedlčanském kraji" a "Jihočeském kraji") je to zejména práce předčasně zemřelého vrchního likvidátora banky "Slavie" Rudolfa Ez. Cikhardta "Osada chotovinská" (1932), bohatá studnice zpráv o rodech a majetkových přesunech v rozlehlé farní osadě chotovské, zpracovaná na základě původních pramenů.

Tato práce vyšla v týdeníku "Náš kraj" v číslech 14, 16-18, 20, 23, 25, 26 ve dnech 7. 4. – 30. 6. 1944. Připravil Mgr. Alois Sassmann